

Cas pràctic sobre FACTORS DE RISC derivats de les condicions de SEGURETAT: Incendis i extintors

Extintors de seguretat

Els extintors compleixen una funció de vital importància en el pla de protecció contra incendis d'un centre de treball, ja que quan s'inicia un incendi són els primers elements que es fan servir per intentar controlar-lo. En aquells moments, les característiques de l'extintor, la seva fàcil localització i l'ús que se'n faci són factors determinants perquè s'aconsegueixi evitar, o no, la propagació del foc. D'acord amb aquesta premissa, a continuació exposem les mesures preventives que s'han de tenir en compte per triar i fer servir els extintors, fem una breu referència obligada a la classificació que tenen i a les "classes de foc" que hi ha.

Mesures preventives

1. Determinar la classe de foc que es pot produir al centre de treball considerant el tipus de construcció, els materials que conté, etc.: **classe A** (combustibles sòlids: com per exemple, paper, fusta, plàstic); **classe B** (combustibles líquids: com per exemple, oli vegetal o derivats del petroli); **classe C** (gasos combustibles: com seria el butà, el propà o el metà); **classe D** (metalls especials combustibles: com seria el magnesi, titani o sodi).
2. Triar els extintors adequats a la classe o classes de foc que s'hagi determinat. A continuació, fem una breu referència a la classificació dels extintors (diferents mètodes i agents extintors), en funció del tipus de foc per al qual són més indicats.
3. **Extintors d'aigua**: focs de classe A; **pols seca**: classe B i C; **pols antibrasa (polivalents)**: classe A, B i C; **pols especial**: classe D; **escuma**: classe B i acceptables per a fusta, paper o teixits; **CO₂** (neu carbònica): petits focs de la classe B i per a instal·lacions elèctriques.
4. Complir les **revisions periòdiques** reglamentàries que garanteixen l'eficàcia de l'extintor. Cada any cal comprovar el pes i la pressió de la càrrega, així com fer una

inspecció ocular del seu estat general. Cada cinc anys, a partir de la data que consti a l'exterior de l'extintor, cal "retimbrar-lo" (buidar-lo i carregar-lo de nou) durant un període màxim de 20 anys. Aquestes operacions les ha de fer una empresa autoritzada.

6. Cada tres mesos, la mateixa empresa de manteniment, o una de contractada, ha de fer una inspecció ocular de la conservació de l'extintor (parts mecàniques, precintes, inscripcions), així com comprovar-ne la correcta accessibilitat i senyalització.

7. Independentment de les revisions obligades, és aconsellable establir formes més freqüents de comprovació dels sistemes contra incendis, i integrar aquestes revisions dins dels processos habituals de treball.

8. Instal·lar els extintors en **llocs visibles i accessibles**, propers a punts amb risc d'incendi i a les sortides d'evacuació. S'han d'instal·lar, preferentment, sobre suports fixats verticals, a una alçada d'entre 80 i 120 centímetres del terra.

9. Disposar del **nombre total** d'extintors que s'indica en el pla de protecció i d'evacuació del centre de treball. Una referència general indica que el nombre mínim d'extintors ha de ser el suficient perquè el recorregut, en cada planta, des de qualsevol punt ocupable de l'evacuació fins a un extintor no superi els 15 metres (risc mitjà o baix) ni els 10 metres (risc alt).

10. **Formar tot el personal** del centre de treball sobre els coneixements bàsics del foc i la manera de fer servir els extintors. És aconsellable simular exercicis pràctics de manera periòdica perquè, en cas que hi hagi una emergència, s'afavoreixi una actuació ràpida i s'evitin el màxim de dubtes.

11. Fer servir l'extintor segons la formació rebuda i seguint, pas per pas, les **instruccions** que apareixen a l'exterior del recipient i que, en general, es resumeixen en les que s'indiquen a continuació.

12. Despenjar l'extintor, agafar-lo per la maneta o nansa fixa i deixar-lo sobre el terra en posició vertical. Treure el passador de seguretat estirant-ne l'anella. Efectuar una petita **descàrrega de comprovació** de sortida de l'agent extintor.

13. Apropar-se lentament al foc però mantenint, com a mínim, un metre de distància. Si l'incendi es produeix en espais oberts, cal apropar-s'hi seguint la **mateixa direcció del vent** per evitar la inhalació de fums tòxics o el risc de cremades.

14. Dirigir el raig a la base de les flames, **en forma d'escombrada**. En el cas d'incendi de líquids, s'ha de projectar superficialment l'agent extintor, efectuar també una escombrada horitzontal i evitar que la mateixa pressió d'impulsió pugui provocar vessaments incontrolats del producte en combustió.

Podeu consultar aquest [vídeo](#) per més informació.

Cas pràctic

És molt tard i no queda gairebé ningú al lloc de treball. La Joana està sola, acabant de netejar la zona de magatzem. Des de fa molta estona, té ganes de fumar i, tot i que sap que no està permès, encén una cigarreta. Pensa que són circumstàncies especials i que ningú no se n'adonarà. Però, ves per on, al cap d'un minut, la Maribel entra al centre perquè s'ha oblidat alguna cosa i la crida en veu alta. La Joana, sorpresa, per no ser agafada *in fraganti*, llança la cigarreta a terra. Com que les desgràcies, diuen, mai no venen soles, la burilla va a parar sobre una taca vessada al terra, de diferents productes altament inflamables. Al moment, el líquid s'inflama i les dos joves es queden atònites.

Fa molt temps, la Joana i altres companyes de l'empresa van rebre instruccions de com havien de fer servir els extintors en cas que es produís un incendi però, ara, les idees se li amunteguen al cervell i la noia no pot recordar res. De sobte, pensa en l'extintor i, alhora,

li ve com un “flaix” la idea que està pendent de revisió des de fa més de mig any. Aixeca el cap, el busca amb la mirada i no el localitza. Les dos joves decideixen dividir esforços: la Maribel va a avisar de l'emergència i la Joana es queda per intentar fer alguna cosa.

La Joana torna a mirar al seu voltant; està convençuda que l'extintor ha de ser allà. Es dirigeix cap a un extrem de l'habitació i aparta uns taulons llargs que hi havia a la paret; i just darrere apareix l'extintor a terra. La Joana l'agafa amb presses, en mira les indicacions, tira de l'anella, pressiona l'extintor i, tal com pressentia, comprova que del broquet no en surt res. La Joana decideix fer el mateix que la seva companya i evacua el centre.

La Joana recorre com una exhalació els 35 metres que la separen de la sortida i, quan hi arriba, veu que al costat de la porta hi ha un altre extintor. El despenja i comprova que aquest sí que funciona; esperançada, torna corrent al lloc de l'incendi. Una vegada allà, s'apropa el més possible a les flames i dirigeix l'extintor cap a la base.

La pressió que exerceix el contingut de l'extintor contra l'incendi produeix que les partícules del líquid encès saltin cap a altres llocs del magatzem. Dues d'aquestes flametes cauen sobre altres materials, que s'encenen a l'instant.

Quan la Joana percep aquest nou incendi, s'adona que el seu esforç ha estat inútil i, impotent, llança l'extintor descarregat contra el terra. La Maribel ha tornat a buscar-la i crida amb insistència que surti d'allà. La Joana ho veu clar i les dos companyes surten corrents a esperar que la comunicació d'urgència serveixi per solucionar...

A partir de la lectura del cas, en grups de 3 o 4 persones, haureu d'escriure quins són els factors de risc que es descriuen en la història i les mesures de prevenció que seguiríeu perquè l'entorn de treball fos més segur i millorar la situació de seguretat del centre de treball.